

ВИБОРЧА ПРОГРАМА

академіка НАН України Кузьміна Віктора Євгеновича – кандидата на посаду директора Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України у 2026 р.

Вчена рада Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України (ФХІ НАН України), колективи усіх наукових відділів висловили мені довіру, висунувши мою кандидатуру на посаду директора ФХІ НАН України.

Попередня каденція дирекції Інституту проходила в складних умовах військового стану. Цей складній для вітчизняної науки період, який звісно відомим чином вплинув і на наш Інститут. Тим не менш значна частина завдань моєї попередньої програми в цілому була виконана, але є і певні застереження:

- Були подолані певні кризові явища, стабілізовано науково-організаційну ситуацію. За результатами державної атестації 2023 року Інститут було повернено до категорії А. Але, на жаль, за результатами позачергової державної атестації 2025 року Інститут отримав категорію В. Треба відзначити, що вимоги цієї атестації були дуже спірні і суперечливі, мають юридичні вади і викликали безліч заперечень та зауважень від наукової спільноти. Тим не менш, ми знаємо наші слабкі позиції, які потрібно виправляти.
- Інститут концентрує зусилля для розв'язання нагальних проблем зміцнення обороноздатності та майбутньої відбудови України. Починаючи з 2023 р. Інститут виконує проєкти за Цільовою науково-технічною програмою оборонних досліджень НАН України.
- Робота Вченої ради проводиться на регулярній основі, відновлена практика заслуховування наукових доповідей провідними співробітниками Інституту, у тому числі молодими.
- Відновлено практику проведення Інститутом молодіжних коференцій та конкурсів на Премію академіка О.В. Богатського, також щорічних наукових читань імені академіка М.Д. Зелінського.
- Побільшало молодих співробітників, відновила роботу Рада молодих вчених, знову з'явилися аспіранти, студенти одеських вишів проходять практику в Інституті та виконують бакалаврські і магістерські роботи на регулярній основі. В Інституті виконуються наукові проєкти молодих вчених. Треба зазначити, що аспіранти проходять навчання в Одеському національному університеті відповідно до договору про співробітництво. Але їхні дисертаційні роботи виконуються за науковою тематикою Інституту, таким чином ми готуємо наукові кадри для себе. Тим не менш, відсутність аспірантури знижує рейтинг Інституту при атестаціях и це необхідно виправляти.
- В Інституті відновлено програму резерву керівних кадрів, але на жаль, частина перспективних відносно молодих потенціальних керівників виїхала за кордон у зв'язку з відомими подіями.
- Інститут має плідні міжнародні наукові зв'язки з низкою країн, наукові дослідження відображені у сумісних публікаціях, яких на жаль небагато. Крім того, деякі з цих наукових зав'язків необхідно формалізувати у вигляді відповідних договорів про співпрацю. Необхідно також формалізувати наукові зв'язки з інститутами НАН України

- Інститут підтримує глибокі ділові та партнерські взаємовідносини з ТДВ «Інтерхім» які є запорукою сталого розвитку Інституту та розширення реалізації його розробок на ринку України та інших країн. Це максимально сприяє створенню і виробництву інноваційних лікарських засобів, в рамках Асоціації учасників наукової та інноваційної діяльності в галузі медичної та фармацевтичної хімії «Медфармхім»
- Патентно-ліцензійна робота в Інституті проводиться досить успішно на рівні кращих інститутів відділення хімії НАН України. У 2025 р. наш Інститут отримав Третю Премію по Відділенню хімії за результатами Конкурсу установ НАН України за досягнення найкращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та за звання «Винахідник року Національної академії наук України».
- Інститут має певні досягнення щодо висвітлення його діяльності в засобах масової інформації; проводяться заходи для залучення уваги громадськості до сучасної науки. Наш Інститут включено до видання «Науковці України – еліта держави» у 2022 р. Директор Інституту є лауреатом конкурсу «Люди справи» за 2024 р. У 2025 р. академік НАМН України нагороджений грамотою Президії НАН України за популяризацію науки.
- В Інституті проведено аудит наявного приладного парку, контролюється його ефективне використання. За рахунок гуманітарної допомоги придбано рідинний хроматограф, працює інститутський центр колективного користування. Головна проблема, це відсутність запчастин для наявних приборів, які використовуються вже багато років.
- В Інституті працює система заохочення найбільш успішних науковців, зокрема молодих вчених, які виконують конкурсні проекти що фінансуються за рахунок додаткових коштів.

Як учень та послідовник ідей засновника ФХІ НАН України академіка АН УРСР Олексія Всеволодовича Богатського, я не можу допустити руйнування його дітища, стояти осторонь складної ситуації в Інституті і маю намагатись, разом зі своїми колегами, зробити все необхідне задля поступового виходу зі складного становища та подальшого розвитку Інституту.

Маю зазначити також, що ФХІ НАН України є унікальною науковою організацією нашої країни за підбором відомих і авторитетних наукових кадрів з широким спектром знань і досвіду (від медичної хімії до хімічного матеріалознавства), що дає можливість здійснювати конкурентні міждисциплінарні дослідження на проривних напрямках сучасної науки та створювати інноваційні продукти.

Тому, на мій погляд, головним завданням майбутнього керівництва Інституту є створення максимально сприятливих умов для всіх співробітників Інституту у проведенні їхньої наукової діяльності, виходячи з реалій забезпечення Інституту інтелектуальними та матеріальними ресурсами. З цією метою дирекція Інституту має залучати та надавати максимально можливу підтримку молодим науковцям,

розвивати найбільш актуальні та важливі для нашої країни напрями наукової діяльності, організовувати і сприяти співпраці між науковими відділами Інституту та інститутами Відділення хімії НАН України, намагатися залучати нові джерела фінансової підтримки Інституту внаслідок міжнародного співробітництва, вітчизняних наукових грантів, доходів від наукової та винахідницької діяльності.

Стратегія розвитку Інституту буде спрямована на поступове підвищення його рейтингу та наближення до рівня кращих наукових установ Відділення хімії НАН України. Для цього необхідно виконання першочергових стратегічних завдань:

- Інтенсифікувати процес омолодження кадрового складу Інституту, конче необхідні кадри вищої кваліфікації - молоді доктори філософії та доктори наук. Для цього необхідно відновити аспірантуру та докторантуру.
- Докорінно змінити ситуацію на краще щодо позабюджетного фінансування, зокрема за рахунок госпдоговорних тем, національних та міжнародних проєктів.
- Суттєво активізувати публікаційну діяльність науковців Інституту. Залучати для підготовки наукових статей та монографій молодих науковців. Збільшити частку англійських статей у провідних виданнях 1 і 2 квартилей за бібліометричними показниками. Розглянути можливості матеріального стимулювання публікаційної активності.
- Для виконання цих завдань необхідно прикласти максимум зусиль для реновації та оновлення приборного парку Інституту, більш ефективно використовувати можливості існуючих колективних центрів.

Зобов'язуюся здійснювати керівництво, організувати і взяти безпосередню активну участь в реалізації наведеної вище програми. Основними принципами роботи дирекції будуть: прозорість, відкритість, ефективність, поділ обов'язків, колегіальність, в тому числі підвищення ролі Вченої Ради в прийнятті рішень. Усвідомлюю всю складність роботи в сучасних умовах, але вірю в успіх, оскільки сподіваюся і розраховую на підтримку колективу Інституту, в якому працюю біля 50 років.

Буду вдячний за конструктивні поради, щодо покращення цієї програми.

З повагою,

Кузьмін В.Є.